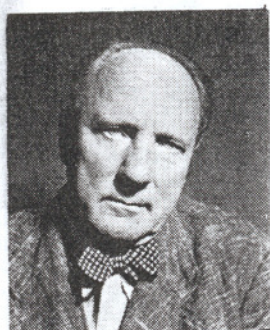

Tančila variace v Bajadérce a Paquitě (1979, Paquita Ch Olga Skálová). V triptychu Dialogy tančila v alternaci s Marií Šlezingrovou (Ch Daniel Wiesner 1981). Koketní *Kolombinka* z Pololáníkova Pierota byla další z rolí sympatické tanečnice (1981, Ch Daniel Wiesner); *Vila podzimu* a *Sestra Popelky* byly příležitostí předvést zvládnutou techniku klasického tance, ale i výrazové schopnosti a hluboké zaujetí pro balet. V činoherní pohádce Jana Jílka Pták Ohnivák a liška Ryška tančila Ivana Kašparová postavu *Ohniváka*, kterou choreografka Olga Skálová komponovala klasickými tanečními prostředky v protikladu s dramatickou postavou lišky Ryšky (1984, režie Oldřich Slavík); z dalších tančila *Služku* ve Flosmanově Zkrocení zlé ženy (1985, Ch Daniel Wiesner j. h.), *Přítelkyni* v Délibesově baletu Coppélia (1983, Ch Jiří Kyselák). Dnes vyučuje v Hudební taneční škole (od 1983 na tanečním oddělení konzervatoře) klasický tanec. Ve školním roce 1985—86 zahájila čtyřleté studium na Hudební akademii v Praze, obor taneční pedagogiky; obor metodiky klasického tance vyučuje docentka Astrid Štúrová, profesorka Božena Brodská teorií tance a divadla. Ivana Kašparová má přirozené pedagogické vlohy a dobrý vztah k posluchačům. A tak ústrojně spojuje ve své činnosti interpretační i pedagogické zkušenosti získané uměleckou tvorbou na jevišti — i v taneční učebně.

Literatura: škv: Hlasy mladých, Svět socialismu (Praha) 18. 5. 1983; Dufková, E.: Variace na téma baletní. Program, roč. XLVIII, 1976, č. 1, str. 26; táz: Šel jsem k divadlu. Setkání s Ivanou Kašparovou, Program, roč. LVII, 1986, č. 8, str. 289; osobní sdělení tanečnice.

ED

ké spojení několika vlastních tvůrčích ambic a otvíralo cestu k realizaci snu o divadle. Vyškovský rodák odešel k firmě malířů dekorací vídeňského Burgtheater Kautsky, pokračoval v učení u pražského Petránka, u R. Holzera v malířně Národního divadla a v kurzu na Uměleckoprůmyslové škole u arch. J. Kotěry. Seznámení s divadelní praxí mu umožnilo putování s tehdejšími divadelními kočovnými společnostmi (Choděrovy, Doubravského, Jeřábkovy, Trnkovy), první světová válka ho odvála na ruskou a později na italskou frontu a po návratu nastoupil svou nejdelší, nepřerušovanou divadelní praxi, čtyřicetiletou službu brněnskému divadlu.

Na večírku Haně v roce 1919 — Josef Horňák uprostřed

Postavy II.

HORŇÁK JOSEF

narodil se 12. února 1891 ve Vyškově, zemřel 23. listopadu 1975 v Brně. Scénograf, herec, režisér, dramatik, inspicient Národního, později Zemského divadla v Brně, vedoucí malířny Státního divadla v Brně v letech 1919—1959.

Nastoupil do brněnského divadla ještě za ředitele Václava Štecha, v květnu 1919 a stal se členem činohry s povinnou v/pomocí divadelního malíře. Podobně jako jeho kollegu, herce, režiséra a scénografa Jaroslava Auerswalda pohltilo ho zcela věčně nově se zivářující divadelní prostředí a upsal se mu svými rozmanitými schopnostmi hereckými, výtvarnými i literárními. Využití se divadelním malířem znamenalo praktic-

Jako konferenciér při večírku Hané

Vstup mladého Horňáka v roce 1919 do souboru činohry tehdejšího Národního divadla v Brně byl souhlasný s počátkem nové éry této scény, kdy v čele operního souboru stál dirigent, skladatel a později i ředitel divadla František Neumann, dramaturgem činohry se stal Jiří Mahen, operu a činohru současně režíroval Rudolf Walter, po prvé se objevuje jméno tanečního mistra Jaroslava Hladíka, o výpravy se dělí Jaroslav Auerswald s Františkem Schneibergem. Brněnská činohra začíná boj o soudobý divadelní projev, scénografie končí s popisným realismem a se zastaralou dekorativností. Nadšenému divadelníku Horňákovu se nabízí paleta, maska i pero — využívá této nabídky a stává se oddaným sluhou divadelního umění.

Hodnocení jeho činnosti není snadné; byl hercem, režisérem i dramatikem, od počátku divadelním malířem a stal se i inspicentem. Upadá již trochu v zapomenutí, že vytvořil stovku větších i menších rolí (*Doolittle* v *Pygmalionu*, *Zíma* v *Lucerně*, *hospodský* v *Maryše*, *Martin* ve *Vojnarce*, *Kozený* v *Náších furiantech* aj.), že pomáhal k rovnováze nízkého rozpočtu divadelního provozu i svou činností literárně dramatickou jako autor dvaceti šesti her, čtyř operetních libret, jednoho libreta komické opery, že provedl řadu dramatizačních a úprav zejména pro populární postavy brněnského divadla *Matěje Křópala* a *Jozéfka Melhobu*, že se věnoval loutkovému divadlu *Radost* a později divadlu *Jitřenka*, že psal scénky pro rozhlas, tehdejší *Radiojournal*, dále povídky, kabaretní výstupy. Brněnská činohra uvedla například v roce 1929 v jeho režii a výpravě jeho hru *Matěj Křópál v Africe* (volně zpracovanou podle J. K. Tyla), v roce 1931 rovněž v jeho režii a úpravě *Lordeovu* a *Chainovu* hru *Pan ja*

rár u chudých a v roce 1933 v režii Františka Šlégra a výpravě Vladimíra Fojtíka další vlastní hru *Jarmarečnick*, odehrávající se v autorově rodné Hané.

Nejsnáze se k hodnocení nabízí jeho činnost jevištně-výtvarná, profese, kterou mu původně přidali k činohernímu angažmá. Byl pro ni školen a měl pro ni také všechny tvůrčí předpoklady, které realizoval — jako vášnivý milovník přírody, navíc i horolezec a turista — ve své tvorbě malíře—krajináře. Vedoucím malířny brněnského divadla se sice stal až od roku 1945, pro předcházející vzrušující období této scény mezi dvěma válkami však byl více než nominovaným vedoucím: byl nepostradatelným a jen těžko nahraditelným pracovníkem, který, podobně jako pozdější šéf výpravy Čeněk Jandl nebo Václav Skrušný byl vždy při ruce a dovedl pomocí v nouzi. Brněnské divadlo stále zápasilo ve dvacátých a třicátých letech se svou nepřilíš utěšenou finanční situací, ne každé výpravě mohl být přidělen samostatný scénograf a tak často zachraňoval situaci Josef Horňák se svou schopností rychle a levně dotvořit mnohý náročný návrh scény či kostýmu nebo jej, a to obyčejně v anonymitě, realizovat po svém. Hodně jeho zásahů tak zůstalo veřejnosti utajeno, někdy se i prezentovaly pod jménem výtvarníka, který je měl původně realizovat, pravým

Josef Horňák vpravo nahoře (1918)

